

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 27. An Inquisitor procedere possit contra Episcopos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

aliquam inter partes, que ad sedem Apostolicam non pertinet, sed priuatorum utilitatem respicit. Alij sunt ab ipsa sede constituti, circa ea, que honorem, et dignitatem sedis Apostolicam respiciunt, & qui vices Pontifici summi in aliquibus causis, seu causa gerunt, quorum officium circa negotia sedis Apostolicam versatur. primi non gaudent privilegio immunitatis, de quo hic Emericus: postremi oino illo privilegio fruuntur: neque enim inquisitores possunt procedere contra eos. ita voluit Lapsus de Castilione antiquus iuris interpretes quodam responso de hac re edito incipien. Factum super quo. vers. Ad secundum vero dicendum est. quod responsum nunc circumfertur post consilia Odradici, Lapsus sequitur Dec. in Rub. ff. de officio eius. nu. 8. & in rub. extra de officio deleg. nu. 9. quorum sententia vera est, & tenenda; nam cum hoc privilegium sit tributum ob reverentiam, & honorem sedis Apostolicam, valde equum est, ut illi solo eo versatur. negotia immediate ad dictam sedem spectantia tractant: quando vero liceat absolute inquisitoribus contra hos procedere, dicam in quaest. seq. & ex his brevissime dictis remanet tota hec quaestio clarissima.

QUESTIO XXVII.

An Inquisitor procedere possit contra Episcopos.

Vicesima septima quaestio est: Vtrum Inquisitor possit procedere contra Episcopos, & prelatos alios superiores super haeretica prauitate.

relat. supra pag. 109.

Respondemus non: ut patet in c. Inquisitores, de heret. lib. 6. ubi dicitur sic: Inquisitores haeretice prauitatis, ab Apost. sede, seu alio, vel alijs quibuslibet deputati, de huiusmodi crimine inquirere contra Episcopos, nequeunt, aut eius pretextu procedere contra eos: nisi in litteris commissionis Apostolice, quod hoc possint, continetur expressse. Si tamen Inquisitores ipsi, Episcopos, vel alios superiores Prelatos sciuerint, vel inuenerint circa crimen haereseos commississe, aut eos de hoc diffamatos existere, vel suspectos, id tenebuntur sedi Apostolice nuntiare.

COMMENT. LXXVI.

Privilegium est Episcopalis dignitatis, cui sepe plurimum tributum est, ut inquisitores non inquirant in Episcopos. & tradit Gondissalvus tract. de heret. q. 7. nu. 15. Simancas de cath. instit. tit. 25. nu. 7. & 8. Repert. inquis. verb. Episcopus. §. ad secundum. Carrerius tract. de heret. num. 74. vers. prohibentur autem tales, & alij communiter.

Monendi tamen sumus, posse Inquisitores recipere dicta restitum adversus Episcopos, ut eorum delicta sedis Apostolice possint denuntiare, ita Simancas, & Repertorium praecitatis locis: quod & verum puto.

Num. quandoque liceat inquisitoribus id sensisse etiam videtur Ioannes Monachus in c. inquisitores, de heret. lib. 6.

Num. aut aliqui sint casus, in quibus liceat Inquisitoribus, agere adversus Episcopos, non erit inutile

investigare, & Repert. Inquisit. verbo Episcopus. §. ad secundum, & Gondissalvus tract. de heret. q. 7. nu. 15. dicitur, quod licet Inquisitores non possint cognoscere de hoc crimine contra Episcopos: si tamen id specialiter illis a Papa committeretur: tunc proculdubio possent procedere. idem Simancas in Enchyridio tit. 8. num. 1. neque de hoc est aliqua dubitatio, cum id expressum esse videatur in dicto c. Inquisitores, de heret. lib. 6. ibi, nisi in litteris commissionis Apostolice, quod hoc possint continetur expressse. haec ibi.

Rursus, si Episcopus haereticus esset suspectus de fugatione inquisitores possent eum incarcerare, ut ad Papam remitteretur: ita dicitur se credere posse fieri Repertorium, & Gondissalvus praecitatis locis.

Quod si verum est, multo magis tunc procederet contra Episcopos, aliquid moliretur, quod in manifestum fidei detrimentum, et fideliu perniciem conuerteretur, ut si haereses predicaret, & fideles seduceret, aut quid simile graue, & horridum patraret: tunc enim expediret Episcopos capere, & custodire, donec Romanus Pontifex certior redderetur.

Ceterum, quia video generaliter prohiberi Inquisitoribus, ne contra Episcopos procedant. c. Inquisitores, de heret. lib. 6. & generaliter causa criminalis grauioribus etiam haeresis contra Prelatos sedi Apostolice referuntur, ut sancit concilium Trident. sess. 24. de reform. c. 5. parvissime, & rarissime videtur est hac facultate, nec aliquid molendum puto in hac causa contra Episcopos, nisi ex urgentissimis, & exquisitissimis considerationibus, & cauere oino debent inquisitores ne pretextu superioris sententiae, & facultatis aliquid committant incautum, ne quod in amplificationem fidei est concessum, in detrimentum ministrorum eius conuertatur, itaque ubi tales casus acciderint, si consulere Papam commode non possunt, prudentissime id gerant, quod fidei seruiorem, & utilitatem respiciat, & caueant ne scandalum aliquod inde ruinosum consequatur.

Item quod de Episcopis diximus, eadem putamus habere locum ob eisdem causas in officialibus, & nuntijs sedis Apostolice aduersus quos ob reverentiam, & dignitatem Apostolicam nec temere, nec facile in hoc casu procedendum.

Num. aut vice versa non possit Episcopus, procedere contra inquisitorem, grauis est quaestio, de qua Emericus paulo post quaest. 30. ubi dicam.

Sed ad Episcopos reuertor, quorum huiusmodi causa si quandoque necessario extra Romanam curiam committenda sint, quibus personis committi debeant, & quanta cum cautela id fieri debeat, diligenter caui concilium Trident. sess. 24. de reform. c. 5. et sine committatur, sine non committantur, semper diffinitiva sententia sanctissimo domino Papae reservatur.

Illud postremo adiungam, quod Pius Papa V. Romano sancit per extraneitatem incipien. Romanus Pontifex, anno Domini MDLXIII. ut scilicet Reverendissimi Cardinales Inquisitores generales in uniuersa Republica Christiana procedere possint contra Episcopos, & quoslibet alios Prelatos, & quibus ibi, eosque moneant, citent, & requirant, ut intra certum terminum personaliter compareant, idque sub grauius poenis in dicta extraneitatis sententis

etiam, ut cum processus confectus fuerit sanctissimo domino nostro referatur, ut debita, & iusta sententia contra tales promulgetur. hac autem extraneus refertur inter litteras Apostolicas pro officio sanctissima inquisitionis in fine huius operis.

QVÆSTIO XXVIII.

An Inquisitor possit procedere contra religiosos exemptos.

Icesimo octava questio est: Vtrū inquisitor possit procedere contra religiosos exemptos, & præsertim contra Prædicatores, & Minores, & maxime Inquisitor de ord. Prædicatorum, contra Fratrem Minorem: & Inquisitor de ord. Minorum, contra Fratrem Prædicatorem.

Respondemus quod sic, ut patet in c. Ut officium. §. denique de hæret. lib. 6. ubi dicitur sic: Denique ut circa præmissa plene vobis, & singulis vestrum coercionis expedita, & inuiolabilis ad sit auctoritas; volumus ut ea oia viriliter exequamini (si opus fuerit) inuocato auxilio brachij sæcularis: cōtradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo: Non obstantibus aliquibus privilegijs, vel indulgentijs, quibuscunque personis cuiusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, religionis, vel ordinis, cōtatibus, vel vniuersitatibus, ciuitatibus, & locorum, specialiter, vel generaliter, sub quacumque verborum expressione, vel forma, a memorata sede concessis, vel in posterum concedendis, cum ex huiusmodi, vel alijs privilegijs, vel indulgentijs, nullū vobis in tante pietatis negotio vel inus obstaculum interponi.

Et in c. Accusatus, de leg. lib. 6. in fin. ubi dicitur sic: Religiosi et sunt immutationis pœna, vel alia grauius puniendi, quam seculares: si inuenti fuerint in hæresi, vel cōsimilib. deliquisse. Eadē verba habentur in privilegijs Alex. iv. & Vrbani iv. quod supra habetur et magis expressse in litteris Clementis, Alexan. & Vrbani. in quibus de hoc dicitur sic: Denique ut circa præmissa plene vobis, & singulis vestrum, coercionis expedita & inuiolabilis ad sit auctoritas, volumus, ut ea oia viriliter exequamini; inuocato (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis: cōtradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: Non obstantibus aliquibus privilegijs, vel indulgentijs quibuscunque personis, cuiusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, religionis, vel ordinis, & præsertim Cisterciens. Prædic. & Minorū, seu Eremitarum, siue communitatibus, &c. Sequitur generalis clausula sicut prius. Et si inueniantur literæ Clementis iv. quod Prædicator nō inquirat contra Fratrem Minorem, & econtra, per eundem fuerunt postmodum reuocata, & post per Bonifacium viij. in Sexto.

COMMENT. LXXVII.

Vnica est assertio, & vera: Hodie inquisitores in quoslibet religiosos exemptos inquirere

A possunt, & procedere, quia quo ad crimen hæresis omnis exceptionis cessat immunitas, licet olim in hac re aliter quandoque fuerit statutum.

In hac causa multa antiquis temporibus fuit varietas circa facultatē procedendi contra exemptos: nā Alexander iij. rescripto quodam incipiente: Ne cōmissa vobis. anno Dom. MCLX. statuit, ut indistinctē inquisitores contra quoslibet religiosos, & exemptos procederent: idem ipsum, & alij sancierunt. verum ea res mutationem passā est: nā Pius ij. circa annos Dom. MCCCCLX. generali Vicario ordinis Fratrum Minorum concessit, ut ipse inquisitionem, & punitionem suorum Fratrum in fide, vel hæresi suspectorum exereceret, inde post aliquot annos Sixtus per bullam auream incipientem: Sacri Prædicatorū, quæ habetur in libro privilegiorū ordin. Prædicatorum, fol. 163. sancit, ne Prædicatores contra Fratres Minores, aut Minores cōtra Fratres Prædicatores in locis, in quibus exercent inquisitionis officium, procederent. Inde verò aliquot annis interiectis Innocentius viij. omnibus inquisitoribus interdixit, ne contra Fratres Minores quomodolibet procedere, vel inquirere auderent, ut patet in litteris Apostolicis de hac re conscriptis, & relatis in libro, cui titulus est: Fundamētum titum ordinum B. Francisci.

Verū, cum ex his immunitatibus manifestā, quādoque in fide pericula sequerentur, posteriores Pontifices valde salubriter omnes religiosos etiam aliā exemptos in causa fidei (sicut olim) inquisitoribus hæretice prauitatis subiecerunt, ut Clem. viij. rescripto incipiente: Cum sicut, relato in bullario litterarum Apostolicarum pro officio sanctæ Inquisitionis in fine huius operis: & Pius Papa Quartus rescripto incipiente: Pastoris æterni, quod est etiam impressum in bullario litterarum Apostolicarum, in fine Directorij.

In nonnullis religionibus ordo præscribitur, qui seruari debeat in Fratribus hæreticis, aut suspectis denunciandis: nam (ut alias omittam) in constituto vobis Fratrum B. Mariae Seruorum in rubrica de Prædicatoribus c. 25. & in rubrica de visitatoribus, c. 30. de hac re cauetur, & postremi loci verba ita habent: Si qui Fratres de fide suspecti inueniantur, vel libros habeant ab indice prohibitos, Prior conuentus Prouincialis, & Prouincialis Generalis, & Generalis sanctissimo officio inquisitionis denuntiet. hæc ibi. sed ut hic circuitus cui tetur, ubi commode superiora obseruari nō poterūt, ne causa fidei differatur, solus Prior poterit denunciare, au. eo absente alius loco eius.

Tametsi verò in præcitato rescripto Pij Quarti contineatur, ut inquisito. possint in hac causa procedere contra quoslibet religiosos, & exemptos, dummodo a suis superioribus non fuerint præuenti, vnde consequitur non obscure posse religiosos contra fidē delinquentes, si eorum superiores iudiciū, & causam prælati preoccupent, ab eisdem suis superioribus iudicari: nihilominus tamē quoad hanc partem, illa extraneus non videtur fuisse in usu recepta, & quamquā aliquādo recepta fuerit, nūc sancti tribunalis stylus & consuetudo conerarium obseruat; nulli enim superiores audēt suos subditos religiosos in hac causa iudica-

Omnes religiosi in causa fidei subdantur potestati Inquisitorum.

Prælati religionū hodie non iudicant suos subditos in causa hæreticis.